

TALLINNA ÜLIKOOL
Haapsalu Kolledž

GDE-matriks kui mootorsõidukijuhi koolituse teoreetiline alus

Liikluskasvatuse konverents 21.10.15
MOOTORSÕIDUKIJUHI VÄLJAÕPPE ROLL
LIIKLUSOHUTUSES

Heli Ainjärv

Juhi ettevalmistamise eesmärgid

- Juhi ettevalmistamine peab õpilasele andma teadmised, oskused ja hoiakud liikluses käitumiseks vastavalt taotletava kategooria mootorsõiduki juhile kehtestatud kvalifikatsiooninõuetele.
- Juhi ettevalmistamise eesmärgiks on luua eeldused:
  - 1) **vastutustundliku** juhi liikluskäitumise kujunemiseks;
  - 2) juhi ohutu, iseseisva, teisi liiklejaid arvestava ja keskkonda säästva käitumise kujunemisele.

GDE - maatriks

- **GDE** – matrix → **Goals for Driver Education** →
- **JKE** – maatriks → **Juhi koolituse eesmärgid**
- **Maatriks** <2e: -i> MAT *ristkülikukujuline arvude tabel.*
- GDE – framework → GDE-raamistik

- Ristkülikukujulise tabeli kujul on kirjeldatud juhi koolituse eesmäärke
- Juhi käitumist mõjutavaid aspekte on kirjeldatud hierarhiliselt

Käitumistasand	Teadmised ja oskused	Ohtu suurendavad tegurid	Eneseteadlikkus
Elu eesmärk ja elus toimetulek	Elustiil Grupinorm Motiivid Enesekontroll Hoiakud ja väärtused	Riski aktsepteerimine Elamuste otsimine Sotsiaalsele survele reageerimine Alkoholi ja narkootikumide tarbimine Hoiakud ühiskonna suhtes	Impulsiivsuse kontroll Riskisuunitlused Isiklikud ohtlikud motiivid
Sõidu eesmärk ja kontekst	Marsruudi valik Arvestatud sõiduaeg Kaasreisijate sotsiaalse surve mõju Sõidu vajaduse hindamine	Juhi psühholoogiline seisund Liikluskeskkond Sotsiaalne kontekst ja kaaslased sõidukis Teised motiivid (võistlus)	Planeerimisega seotud oskused Sõitmisega seotud tüüpilised riskantsed motiivid
Liikluses toimetulek	Liiklusreeglite tundmine ja oskus neid reegleid liikluses kohaldada: märguanded, kiiruse valik, teiste liiklejatega suhtlemine, ohutu pikivahe.	Halb otsustusvõime Riskeeriv sõidustiil (agressiivne) Kiiruse ületamine Vähekaitstud liiklejad Liiklusreeglite eiramine Rasked teeolud Vähe automatiseerunud baasoskused	Sõiduuskustega seotud tugevad ja nõrgad küljed Isiklik sõidustiil Isiklik ohutu pikivahe Ohtlikes olukordades toimetulek Enda sõiduuskustele antud hinnangu vastavus tegelikkusele
Sõiduki juhtimine	Sõidukit manööverdada (suuna ja asukoha määramine) Haardetegur, rehvirõhk Sõiduki gabariidid Tehnoseisundi hindamine	Baasoskuste ebapiisav automatiseerumine Rasked teeolud Turvavöö ja peatoe vale kasutamine Vale istumisasend	Baasoskustest sõidukit juhtida Ohtlikes olukordades sõidukit valitseda Oma oskustele antud hinnangu vastavus tegelikkusele

Liikluspsühholoogia peamine eesmärk

- Arendada teooriaid, mille abil oleks võimalik kirjeldada käitumist, mis otseselt või kaudselt põhjustavad liiklusõnnetusi.
- Kuna inimeste käitumine liikluses peegeldab nende käitumist teistes situatsioonides, on liikluspsühholoogiaalased uuring suuresti mõjutatud psühholoogiaalaste uuringute üldistest trendidest.
- Inimese käitumist mõjutavaid aspekte on hierarhiliselt kirjeldatud juba 60-ndatest aastatest.

Michon (1971) eristab järgmisi käitumise tasemeid:

- **Strateegiline** (marsruudi, liikumisviis ja aja valik)
- **Taktikaline** (liiklussituatsioonides toimetulek)
- **Operatsioonaalne** (kontroll sõiduki üle, sõiduki käsitlemine)

Sõidukijuhtimisega seotud käitumise hierarhiline käsitlus

- 1996 aastal täiustas Turu Ülikooli psühholoogia professor Esko Keskinen seda kolme-tasandilist hierarhiat nii põiki- kui ka pikisuunas.
- GDE – maatriks
- Euroopa liiklusuuringutes laialdaselt tunnustatud liiklusõpetuse arendamise teoreetiline alus.

esko.keskinen@utu.fi

Liikluskäitumise laiendatud hierarhia (Katila, Keskinen & Hatakka, 1996)

Elu eesmärgid ja elamise oskused: elustiil, väärtused, hoiakud, isiksus, üldine enesekontroll ja toimetulek

Autojuhtimise eesmärk ja kontekst: kus, kellega ja milleks roolis ollakse

Liiklussituatsioonide valitsemine: tegutsemine vastavalt olukorrale

Sõiduki käsitlemine: sõidukiiruse, – suuna ja asukoha reguleerimine

Käitumistasand	Teadmised ja oskused	Ohtu suurendavad tegurid	Eneseteadlikkus
Elu eesmärk ja elus toimetulek	Elustiil Grupinorm Motiivid Enesekontroll Hoiakud ja väärtused	Riski aktsepteerimine Elamuste otsimine Sotsiaalsele survele reageerimine Alkoholi ja narkootikumide tarbimine Hoiakud ühiskonna suhtes	Impulsiivsuse kontroll Riskisuunitlused Isiklikud ohtlikud motiivid
Sõidu eesmärk ja kontekst	Marsruudi valik Arvestatud sõiduaeg Kaasreisijate sotsiaalse surve mõju Sõidu vajaduse hindamine	Juhi psühholoogiline seisund Liikluskeskkond Sotsiaalne kontekst ja kaaslased sõidukis Teised motiivid (võistlus)	Planeerimisega seotud oskused Sõitmisega seotud tüüpilised riskantsed motiivid
Liikluses toimetulek	Liiklusreeglite tundmine ja oskus neid reegleid liikluses kohaldada: märguanded, kiiruse valik, teiste liiklejatega suhtlemine, ohutu pikivahe.	Halb otsustusvõime Riskeeriv sõidustiil (agressiivne) Kiiruse ületamine Vähekaitstud liiklejad Liiklusreeglite eiramine Rasked teeolud Vähe automatiseerunud baasoskused	Sõiduoskustega seotud tugevad ja nõrgad küljed Isiklik sõidustiil Isiklik ohutu pikivahe Ohtlikes olukordades toimetulek Enda sõiduoskustele antud hinnangu vastavus tegelikkusele
Sõiduki juhtimine	Sõidukit manööverdada (suuna ja asukoha määramine) Haardetegur, rehvirõhk Sõiduki gabariidid Tehnoseisundi hindamine	Baasoskuste ebapiisav automatiseerumine Rasked teeolud Turvavöö ja peatoe vale kasutamine Vale istumisasend	Baasoskustest sõidukit juhtida Ohtlikes olukordades sõidukit valitseda Oma oskustele antud hinnangu vastavus tegelikkusele

4. Tasand - Eluväärtused, Eesmärgid ja Hoiakud

- Teadmiste ja oskuste tasandil tähendab see iga sõidukijuhi puhul läbimõtlemist, mis tema jaoks elus üldse tähtis on ja kuidas tema elueesmärgid mõjutavad tema isiklike riskitegureid liikluses
- Kõik need muutuvad ajas, kuid tähtis on mõista hetke
- Elustiil/elusituatsioon
- Eakaaslaste ja ühiskonna normid
- Isiklikud motiivid
- Isiksus, enesekontrolli võime, oma käitumise juhtimine
- Isiklikud väärtused, mis on Sulle parajasti olulisem kui miski muu

Eluväärtustega seotud riskid

- Eluväärtustega teadvustamine, kui võetakse ette midagi uut ja senitundmatut olulise eesmärgi nimel
- Enda esiletõstmise ja tähelepanu vajadus autorooli taga
- Kõrge elamustejanu
- Alistumine seltskonna ja sõprade survele
- Eksperimenteerimine alkoholi ja muude psühhoaktiivsete ainetega
- Suhtumine ühiskonda, iseendasse ja kaasinimestesse

Kuidas ennast hinnata?

- Impulsikontrolli võime ja oskused
- Riskeerimiskihk ja enese proovile panemise vajadus
- Turvalisuse väärtustamine või mitteväärtustamine
- Riskantsed harjumused sõidurooli taga
- Pikaajaliste eluplaanide olemasolu või puudumine

Minu riskitegurid liikluses

- ISIKSUSEOMADUSED (nt mõtlematus, elamustejanu, kiire otsustamine, madal enesekontroll, ärrituvus, tüdivus, ...)
- MEELEOLU (nt vihane, erutatud, nõrdinud, ärritatud, rõõmus, eufooriline, tülpinud, uimane, väsinud, stressis, masendatud, ükskõikne saatuse suhtes, ...)
- OLUKORD (nt tuttavas või võõras kohas, maanteel või linnas, hommikuti või õhtuti, tööpäeviti või nädalavahetustel, üksi või seltskonnaga, ...)

3. Tasand - Autojuhtimise eesmärk ja kontekst: kus, kellega, milleks

- Teadmised ja oskused planeerida oma sõitused ja mõelda need läbi vastavalt oma hetkel olemasolevatele juhtimispädevustele ja kindlusele oma oskustes ja teadmistes
- Teekonna planeerimine ja marsruudi valik
- Autos istuva seltskonna käitumisega seotud riskid
- Sõidu vajalikkuse hindamine hetkeolukorras, olenevalt ilmastikutingimustest, enda seisundist, masina seisundist ja muust taolisest

Konkreetse sõidu eesmärgiga seotud riskid

- Juhi enesetunne, tervises seisund ja emotsionaalne olukord (hea või halb tuju, alkoholi jääknähud)
- Reisi põhjused – kas teadis, kuhu ja miks sõideti
- Liikluskeskkond (maantee/linnaliiklus)
- Isiklikud motiivid – tusatuju leevendamine, teiste juhtidega võistlemine, oma oskuste ja julguse demonstreerimise kihk

Kuidas ennast hinnata?

- Kui hea ettenägemisvõime mul on? Kas oskan vajaliku üksikasjalikkusega plaane teha?
- Mis on minu tüüpilisemad rooli istumise motiivid?
- Kui ma otsustan ohtlikult sõita, siis mida minu tüüpilised ettevõtmised endast kujutavad?
- Ja muu taoline

2. Tasand - Liiklussituatsiooni valitsemine

- Teadmised liiklusreeglitest ja oskus neid jälgida ja neist kinni pidada
- Tähelepanelikkus ja oskus liikluskorraldusvahendeid kasutada
- Võime arenevaid tüüpolukordi liikluses ette näha
- Kiiruse reguleerimine
- Teistele juhtidele mõistetavalt käitumine
- Sõidurajal püsimine
- Eesõiguste teadmine ja tee andmine
- Teistega piisava distantsi hoidmine

Liiklussituatsiooni valitsemisega seotud riskid

- Valed ootused
- Riskantsed juhtimisvõtted (agressiivsus, kannatamatus teiste juhtidega)
- Sobimatu sõidukiiruse valik
- Haavatavate teiste liiklejate (laste, jalakäija, jalgratturi) mittemärkamine
- Reeglitest mitte kinnipidamine/teiste liiklejate jaoks arusaamatu ja ennustamatu käitumine
- Info üleküllastatus
- Rasked sõidutingimused (pime, libe, märg)
- Ebapiisavalt välja kujunenud juhtimisvilumus

Kuidas ennast hinnata?

- Oma tugevate ja nõrkade külgede tundmine lii kluses
- Isikliku juhtimisstiili läbimõtlemine
- Isiklik vajadus turvalisuse järele
- Ohuolukordades käitumise kalduvused (tugevused ja nõrkused)
- Realistlik hinnang oma teadmistele ja oskustele

1. Tasand - Sõiduki tehniline valdamine

- Sõiduki teel hoidmise ja manööverdamise oskused
- Auto valitsemise oskused (pidurdusteed, nähtavus)
- Auto tundmine (tehniline seisund, juhtimisseadmed)
- Kiire liikumisega seotud füüsilised nähtused (kiirendamine, pidurdamine, suuna muutused)

Sõiduki tehnilise valdamisega seotud riskid

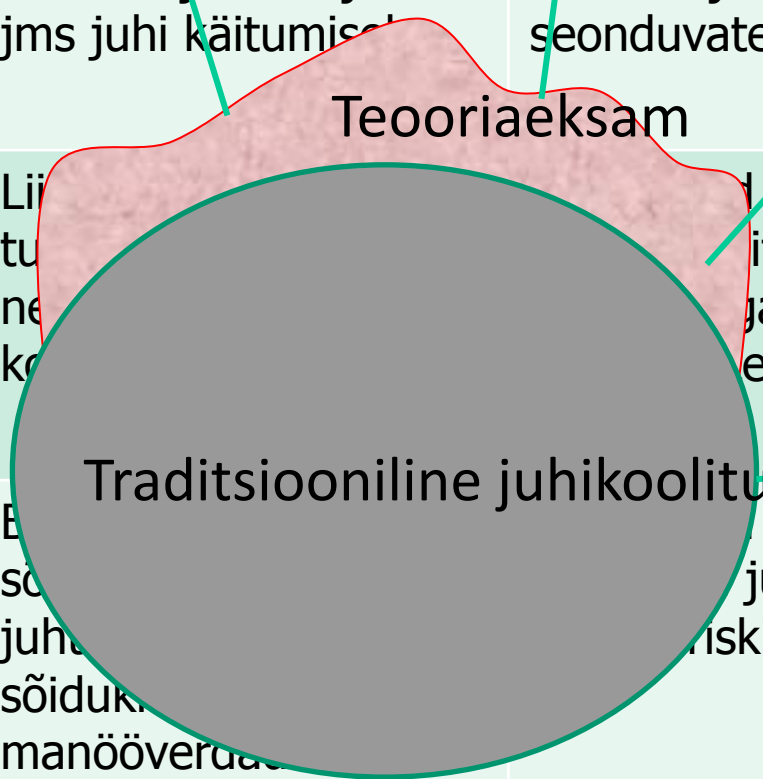
- Ebapiisavalt väljakujunenud juhtimisvilumus
- Vähene automatism ja liigne vajadus üksikasjadele keskenduda
- Oskamatu liikumiskiiruse regulatsioon
- Rasked liiklemistingimused (libedus)

Kuidas ennast hinnata?

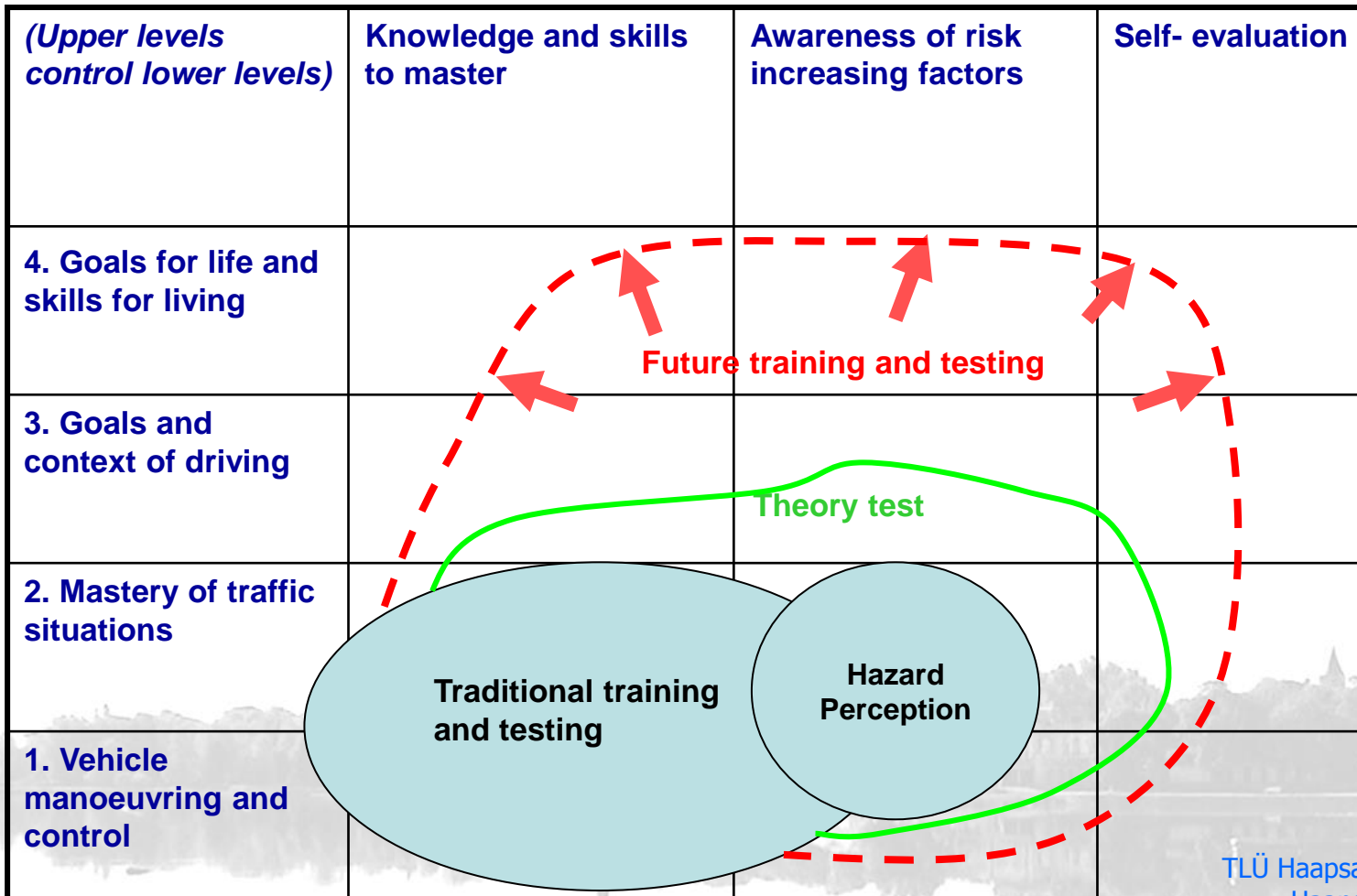
- Põhiliste manööverdamisoskuste olemasolu, tugevad ja nõrgad küljed
- Ohtlikus situatsioonis käitumise tugevad ja nõrgad küljed
- Realistlik hinnang oma hetkevõimetele
- Kuidas läks sõidueksamil ja on läinud iseseisvate sõitude ajal?

Käitumistasand	Teadmised ja oskused	Ohtu suurendavad tegurid	Eneseteadlikkus
Elu eesmärk ja elus toimetulek	Teadmised kuidas üldised elueesmärgid ja väärtused, käitumisstiil jms mõjutavad juhi käitumist.	Teadmised elueesmärkidega, väärtustega, enesekontrolliga jms. seotud ohtudest.	Teadlikkus enesekontrolli võimest, elustiilist, väärtustest jms.
Sõidu eesmärk ja kontekst	Teadmised sõidueesmärgi, kaasreisijate mõjust jms juhi käitumisel	Teadmised sõidueesmärgi ja kaasreisijatega seonduvatest ohtudest	Teadlikkus isiklikest oskustest oma sõitu planeerida, sõidu eesmärkidest ja motiividest.
Liikluses toimetulek	Liikluses toimetulek	Liikluses toimetulek	Teadlikkus isiklikust sõidustiilist, ohutajust, oskusest olukorda hinnata.
Sõiduki juhtimine	Sõiduki juhtimine	Sõiduki juhtimine	Teadlikkus sõiduki juhtimisega seotud isiklikest nõrkadest ja tugevatest külgedest.

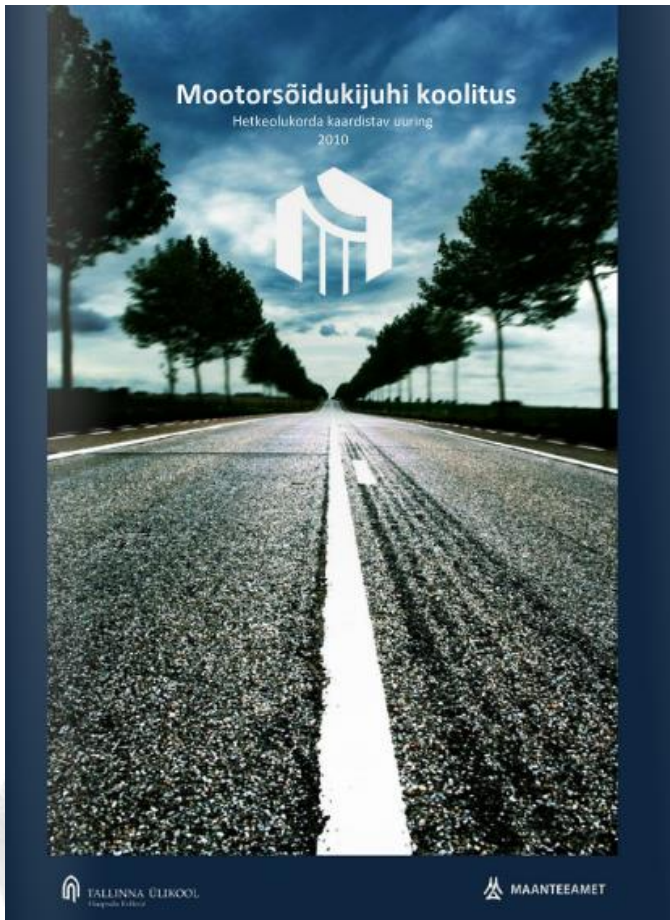
CIECA. (2007). Integrating the GDE matrix into category B driver training and the practical driving test

Mootorsõidukijuhi koolituse hetkeolukorda kaardistav uuring 2010

- Õppetöös on peamiselt kaetud GDE-matriksi alumised ja vasakpoolsed tasemed
- Kasutatakse peamiselt õpetajakeskseid õppemeetodeid

Õpieesmärkide arv 2010. aasta õppekavas $N=799$

	Knowledge and skills	Riskincreasing factors related to the safety	Riskincreasing factors connected with the environment	Realistic self-evaluation
Goals for life and skills for living	1,13	0,25	0,13	0,00
Goals and content of driving	4,88	1,25	0,50	0,63
Mastery of traffic situations	53,57	13,77	0,75	1,38
Vehicle maneuvering	21,78	3,88	1,38	0,25

Õpetajate arvamus 2010. aastal

	Knowledge and skills	Risk increasing factors related to the safety	Riskincreasing factors connected with the environment	Realistic self-evaluation
Goals for life and skills for living	46,05	54,19	42,54	52,19
Goals and content of driving	51,32	50,44	44,30	51,32
Mastery of traffic situations	78,95	66,23	50,44	56,58
Vehicle maneuvering	54,59	55,26	38,60	50,44

B-kategooria mootorsõidukijuhi õppekava metoodiline juhend

B-KATEGOORIA
MOOTORSÕIDUKIJUHI ÕPPEKAVA
METOODILINE JUHEND

Juhendmaterjal koolitajale
2012

2011. a. 1. juulil rakendus
uus õppekava:

- Väljundipõhisus
- GDE-matriks
- Õppija vastustus

GDE-matriksile tuginevad õppekavad

- B-kategooria ja B1-alamkategooria mootorsõiduki juhi ettevalmistamise õppekava
- Kaherattalise AM-kategooria mootorsõiduki juhi ettevalmistamise õppekava
- A1- ja A2-alamkategooria mootorsõiduki juhi ettevalmistamise esmaõppe algastme õppekava
- A-kategooria ning A1- ja A2-alamkategooria mootorsõiduki juhi ettevalmistamise täiendusõppe õppekava

Õpieesmärkide arv 2010. aasta õppekavas

N=799

	Knowledge and skills	Riskincreasing factors related to the safety	Riskincreasing factors connected with the environment	Realistic self-evaluation
Goals for life and skills for living	1,13	0,25	0,13	0,00
Goals and content of driving	4,88	1,25	0,50	0,63
Mastery of traffic situations	53,57	13,77	0,75	1,38
Vehicle maneuvering	21,78	3,88	1,38	0,25

Õpiväljundite arv 2011. aasta õppekavas $N=144$

	Knowledge and skills	Riskincreasing factors related to the safety	Riskincreasing factors connected with the environment	Realistic self-evaluation
Goals for life and skills for living	21,53	23,61	24,31	27,08
Goals and content of driving	24,31	25,69	26,39	29,86
Mastery of traffic situations	34,72	34,03	36,11	34,03
Vehicle maneuvering	28,47	27,08	27,78	26,39

Õpetajate arvamus 2010. aastal

	Knowledge and skills	Risk increasing factors related to the safety	Riskincreasing factors connected with the environment	Realistic self-evaluation
Goals for life and skills for living	46,05	54,19	42,54	52,19
Goals and content of driving	51,32	50,44	44,30	51,32
Mastery of traffic situations	78,95	66,23	50,44	56,58
Vehicle maneuvering	54,59	55,26	38,60	50,44

Õpetajate arvamus 2014. aastal

	Knowledge and skills	Risk increasing factors related to the safety	Riskincreasing factors connected with the environment	Realistic self-evaluation
Goals for life and skills for living	47,95	62,57	47,95	56,14
Goals and content of driving	58,48	51,46	47,37	52,63
Mastery of traffic situations	83,63	81,87	61,40	67,25
Vehicle maneuvering	66,67	66,67	47,37	69,01

Proposal for discussion

Current state of work (21st October 2014)

- Draft version 5.0 for Brussels 28th October 2014 -

Road User Education Project

WG 2

“Face 15”

Framework for a curriculum (or blueprint)
for driver education (published in 2015)

III.1 a) Toolbox of pedagogical procedures (methods/way of communication)

Method	Competencies / competences													
	Attitude, motives	Education form (theory / practice)	rules and regulations	risk awareness, hazard perception	behaviour at crash sites	safety check of car	preparation of car, load and journey	traffic observation	guide and control car	speed adaptation	safety margin	hazard avoidance	eco-driving	communication
Two-way-communication														
Coaching	green	purple	yellow	yellow	yellow	yellow	yellow	yellow	yellow	yellow	yellow	yellow	yellow	yellow
Commented driving/lacting	green	purple	yellow	yellow	yellow	yellow	yellow	yellow	yellow	yellow	yellow	yellow	yellow	yellow
Personal feedback	green	purple	yellow	yellow	yellow	yellow	yellow	yellow	yellow	yellow	yellow	yellow	yellow	yellow
Peer education (e.g. reports)	green	blue	yellow	yellow	yellow	red	red	yellow	red	yellow	yellow	yellow	yellow	yellow
Many-to-many-communication														
Guided group discussion	green	blue	yellow	yellow	yellow	yellow	yellow	red	yellow	yellow	yellow	yellow	yellow	yellow
Moderation (techniques)	green	blue	yellow	yellow	yellow	yellow	yellow	red	yellow	yellow	yellow	yellow	yellow	yellow
Group work	green	blue	yellow	yellow	yellow	yellow	yellow	red	yellow	yellow	yellow	yellow	yellow	yellow
Role play	green	blue	yellow	yellow	yellow	yellow	yellow	red	yellow	yellow	yellow	yellow	red	yellow
One-to-many-communication														
Presentation	red	blue	yellow	yellow	yellow	yellow	yellow	red	yellow	yellow	yellow	yellow	red	yellow
CBT/WBT Application	red	blue	green	yellow	yellow	yellow	yellow	red	red	yellow	yellow	yellow	yellow	red
Handbook, Manual	red	blue	green	yellow	yellow	yellow	yellow	red	red	yellow	yellow	yellow	yellow	red
Speech	red	blue	yellow	red	yellow	yellow	yellow	red	red	yellow	yellow	yellow	yellow	red
One-to-one-communication														
Instruction	red	purple	yellow	red	yellow	green	yellow	yellow	yellow	yellow	red	yellow	yellow	yellow
Trial and error	red	purple	yellow	red	yellow	yellow	yellow	yellow	yellow	red	red	yellow	red	yellow
Demonstration by teacher	red	purple	yellow	red	yellow	yellow	yellow	yellow	yellow	yellow	red	yellow	green	yellow
Preparation														
Homework with tasks	yellow	purple	green	yellow	yellow	green	yellow	yellow	yellow	yellow	yellow	yellow	yellow	yellow
Brainstorming	yellow	blue	yellow	yellow	yellow	yellow	yellow	yellow	yellow	yellow	yellow	yellow	yellow	yellow
Evaluation														
Independent driving	red	purple	green	red	yellow	yellow	yellow	yellow	yellow	yellow	yellow	yellow	yellow	yellow
Simulation (simulator)	yellow	purple	green	red	red	red	yellow	yellow	yellow	yellow	yellow	yellow	yellow	red
Assessment (supervision)	red	purple	green	yellow	yellow	green	yellow	yellow	yellow	yellow	yellow	yellow	yellow	green

classroom/theory and practice
 more practice
 more classroom/theory
 very useful
 possible
 not useful ("no go")

	knowlegde	understanding	applying	motivation	self-evaluation
preparation of car, load and journey	Presentation CBT/WBT, App Handbook, manual Homework with tasks Demonstration by teacher Guided group discussion Instruction Speech Brainstorming	Group work Guided group discussion Personal feedback Moderation (techniques)	Instruction Demonstration by teacher Personal feedback Commented acting Coaching	Guided group discussion Group work Personal feedback Coaching Moderation (techniques)	Commented acting Personal feedback Assessment Simulation Coaching
traffic observation	Homework with tasks Presentation Guided group discussion Group work Moderation (techniques) Brainstorming	Commented driving Coaching Assessment Guided group discussion Group work Simulation Personal feedback Moderation (techniques)	Coaching Commented driving Independent driving Assessment Simulation Personal feedback Instruction	Guided group discussion Group work Personal feedback Coaching Moderation (techniques)	Commented driving Personal feedback Assessment Simulation Coaching
guide and control car	Homework with tasks Demonstration by teacher Instruction Brainstorming	Commented driving Personal feedback Assessment Coaching Demonstration by teacher	Coaching Commented driving Instruction Independent driving Personal feedback Demonstration by teacher	Coaching Commented driving Personal feedback Independent driving Simulation	Commented driving Personal feedback Assessment Simulation Coaching

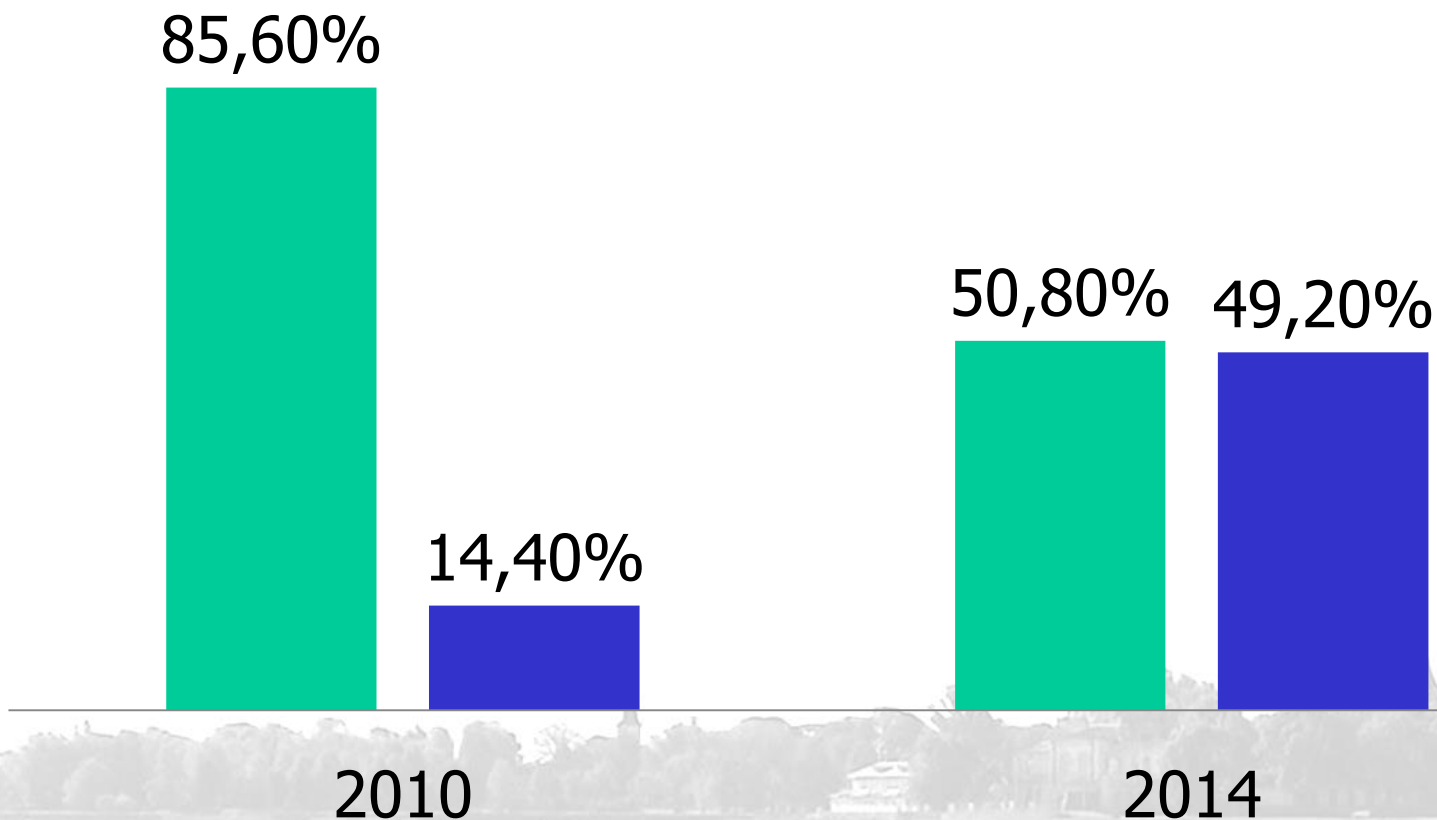

	knowlegde	understanding	applying	motivation	self-evaluation
speed adaption	Homework with tasks Presentation Guided group discussion Group work CBT/WBT, App Instruction Moderation (techniques) Brainstorming	Commented driving Personal feedback Assessment Coaching Demonstration by teacher	Coaching Commented driving Independent driving Assessment Simulation Personal feedback Instruction	Coaching Guided group discussion Group work Commented driving Personal feedback Independent driving Simulation Moderation (techniques)	Commented driving Personal feedback Assessment Simulation Coaching
safety margin	Homework with tasks Presentation Guided group discussion Group work CBT/WBT, App Instruction Brainstorming Moderation (techniques)	Commented driving Personal feedback Assessment Coaching Demonstration by teacher	Coaching Commented driving Independent driving Assessment Simulation Personal feedback Instruction	Coaching Guided group discussion Group work Commented driving Personal feedback Independent driving Simulation Moderation (techniques)	Commented driving Personal feedback Assessment Simulation Coaching
eco-driving	Homework with tasks Presentation Guided group discussion Group work Instruction Brainstorming Moderation (techniques)	Commented driving Personal feedback Assessment Coaching Demonstration by teacher	Coaching Commented driving Independent driving Assessment Personal feedback Instruction	Coaching Guided group discussion Group work Commented driving Personal feedback Independent driving Moderation (techniques)	Commented driving Personal feedback Assessment Coaching

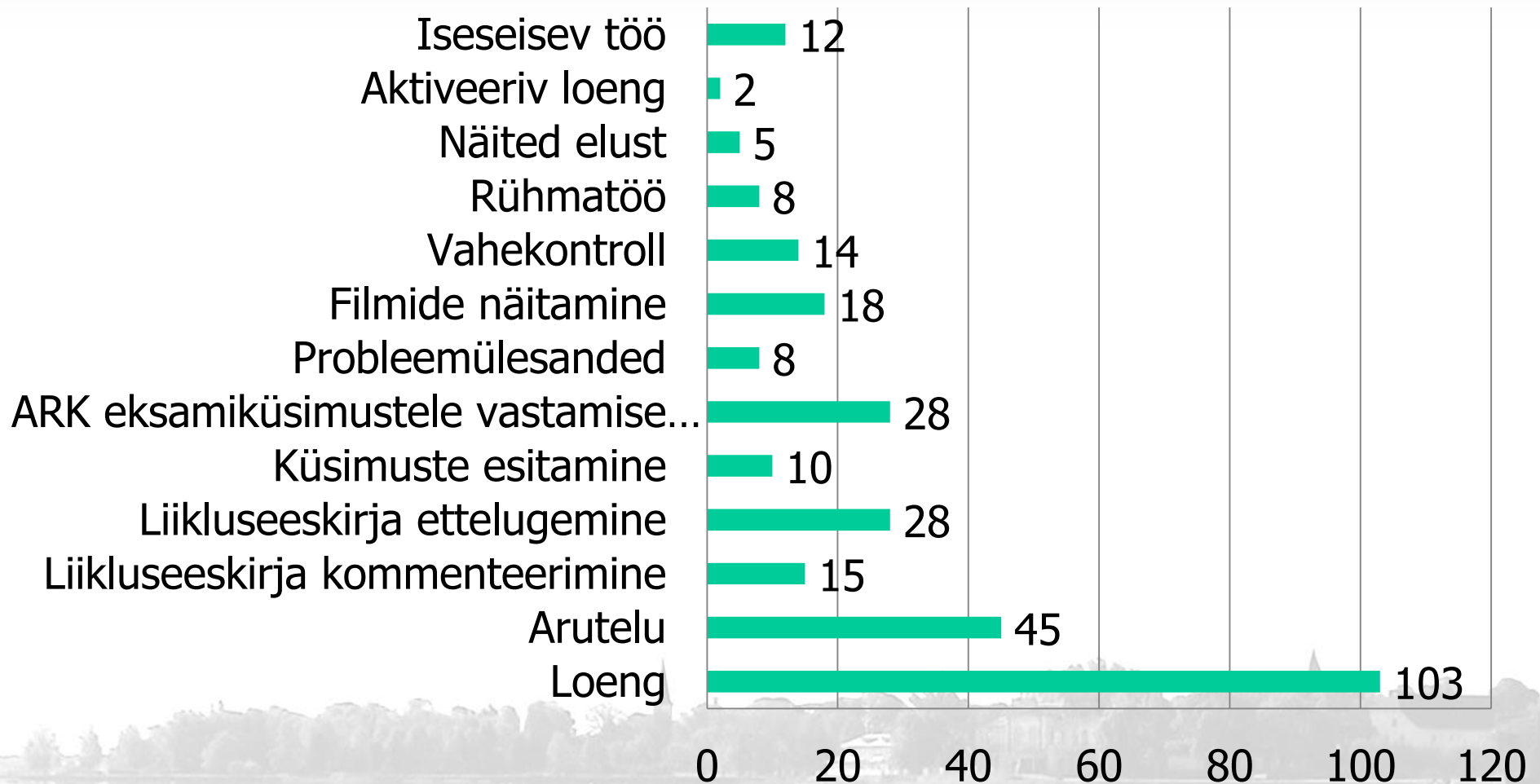
Teooriaõppes kasutatud meetodid

■ Pigem õpetajakesksed ■ Pigem õppijakesksed

Õppemeetodid teooriaõppes 2010

Õpetajad nimetasid meetoditena teooriaõppes (%)

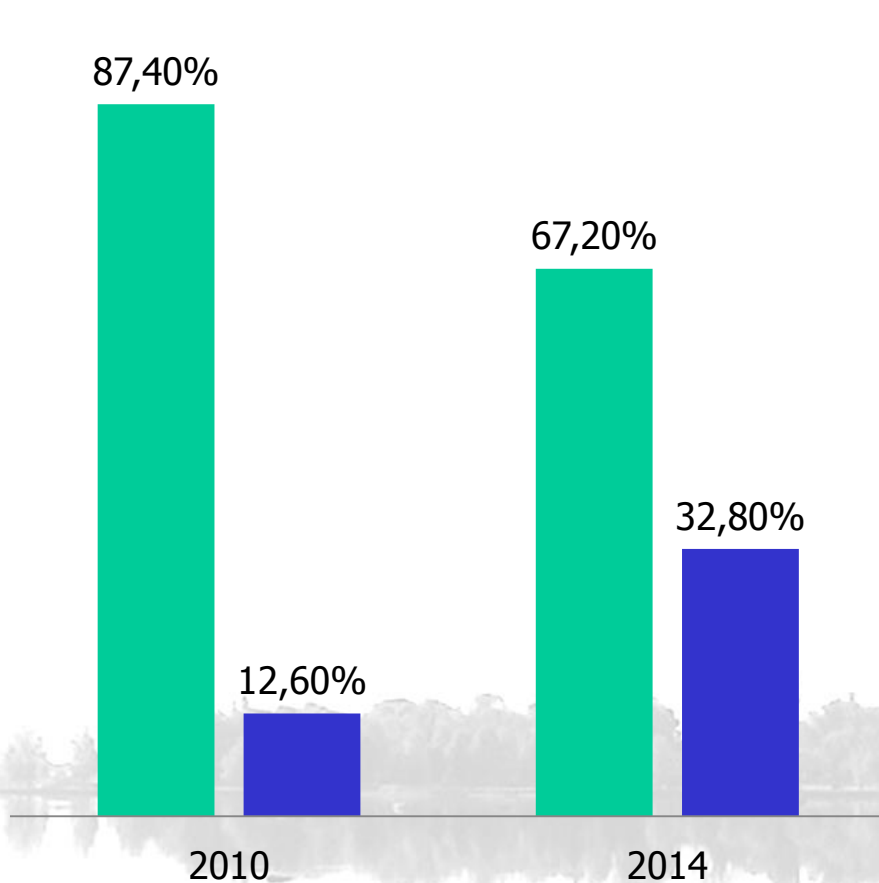

Sõiduõppes kasutatud meetodid

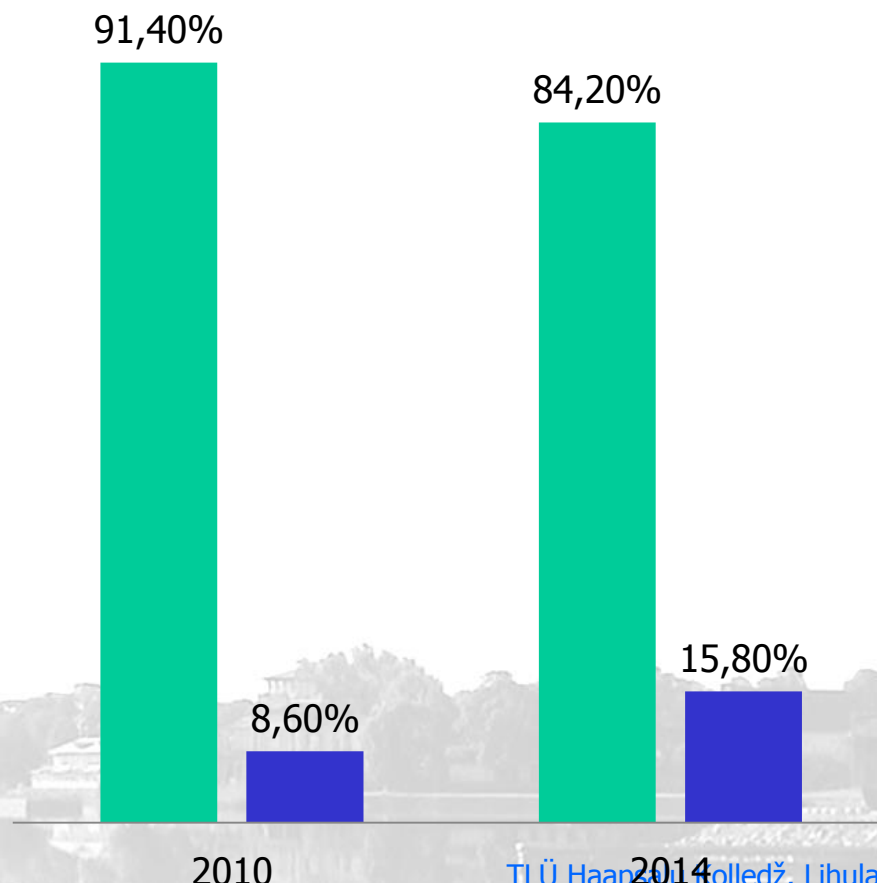
Õpetas teooriat ja sõitu

■ Pigem õpetajakesksed ■ Pigem õppijakesksed

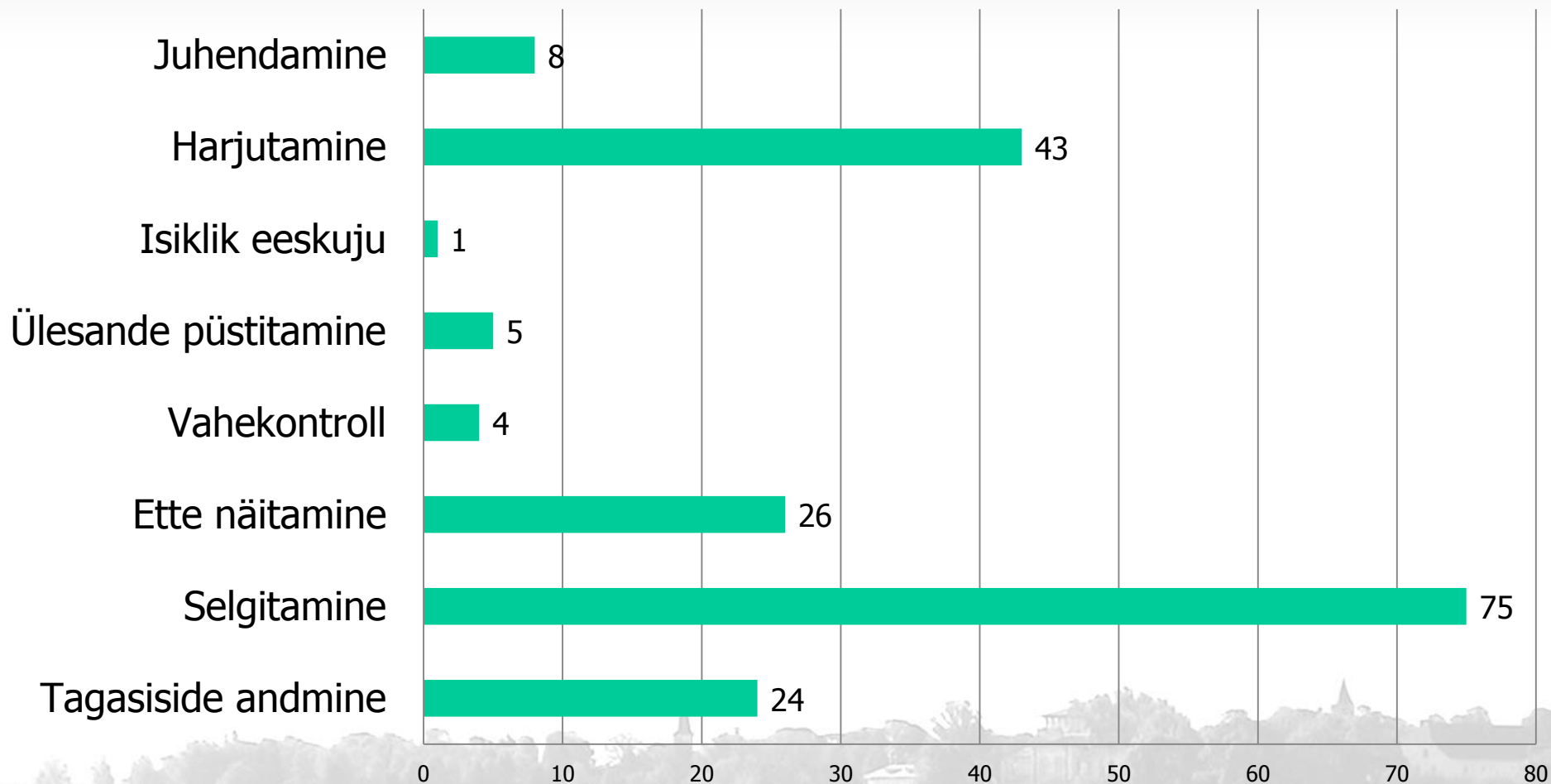
Õpetas ainult sõitu

■ Pigem õpetajakesksed ■ Pigem õppijakesksed

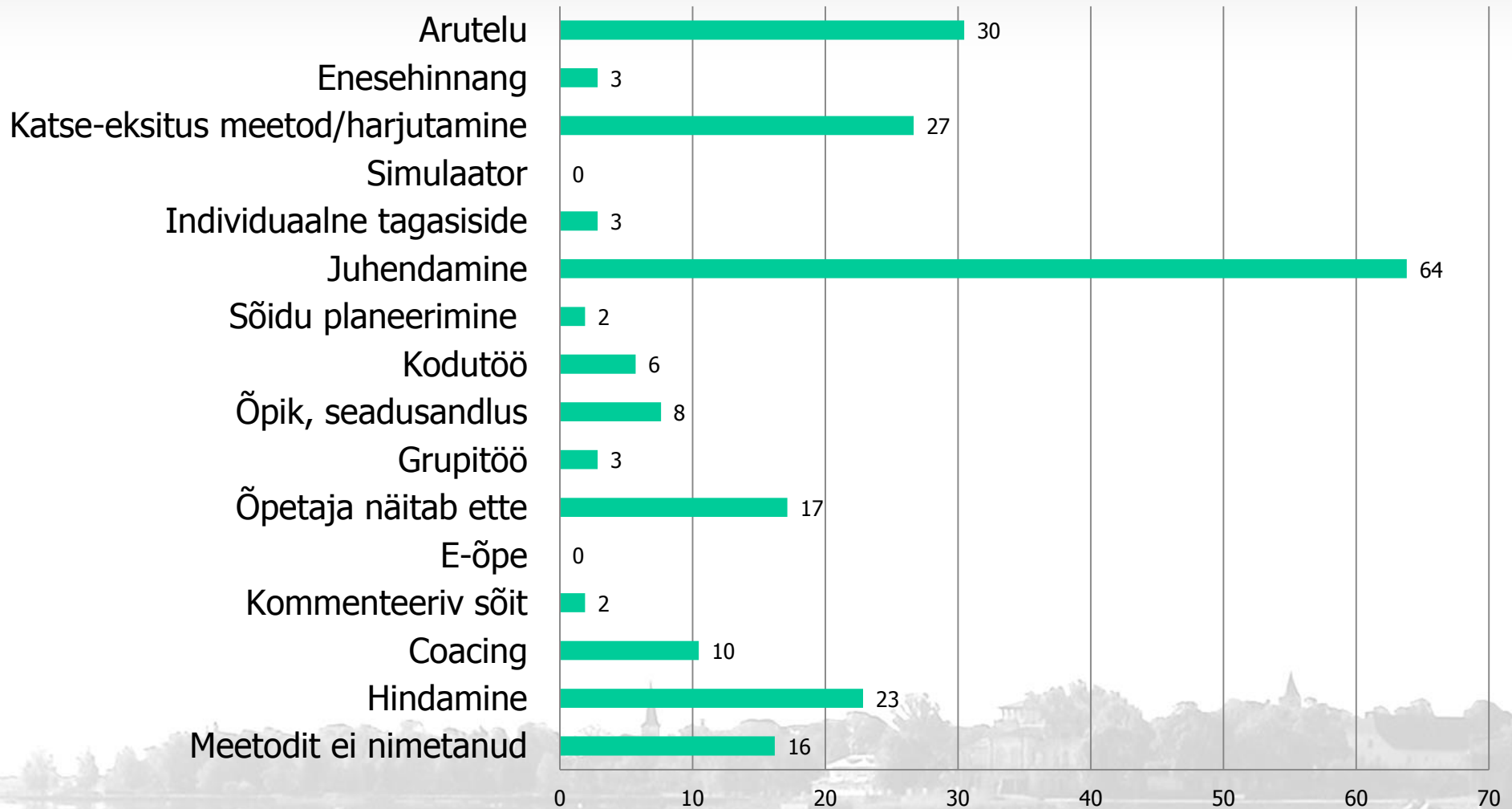

Õppemeetodid sõiduõppes 2010

CIECA 2015 projektis nimetatud õppemeetodite kasutamine sõiduõppes

Miks uue õppekava rakendamine ei ole kaasa toonud soovitud muutusi?

Muutuse elluviijaks on õpetaja

Muutunud seadusandlus

- 2001. aastal muutus mootorsõidukijuhi koolitus kaheastmeliseks, kehtestati uus riiklik õppekava ja karmistused nõuded õpetajatele (kõrgharidus).
- Kuid kõik enne 2001. aastat liiklusteooriat õpetanud õpetajad võisid jätkata töötamist vaatamata sellele, et ei omanud kõrgharidust.
- 2003. aastal leevendati nõudeid. Mootorsõidukijuhi õpetaja kutse jaotati liiklusteooria ja sõiduõpetajaks. Liiklusteooriatunde võis läbi viia ainult kõrgharidust omav õpetaja. Sõiduõpetaja pidi omama vähemalt keskharidust.

2003 aasta määruse üleminekusätted

- (1) Õpetajad, kes ei ole läbinud teede- ja sideministri 9. mai 2001. a määruse nr 47 «Nõuded mootorsõidukijuhi õpetaja kvalifikatsioonile, riiklik õppekava ning õpetajale mootorsõidukijuhi koolitamise õigust tõendava tunnistuse andmise ja kehtetuks tunnistamise eeskiri» (RTL 2001, 60, 829; 2002, 70, 1117; 85, 1338) kohast ja nimetatud määruse §-is 8 toodud mahus õpetaja koolituskursust ja kes enne käesoleva määruse jõustumist on töötanud **liiklusteooria või sõiduõpetajana** olenemata temale omistatud kvalifikatsioonist, peavad läbima käesoleva määruse 5. peatükis sätestatud täienduskoolituse enne õpetaja koolitamise õigust tõendava tunnistuse taotlemist ARK büroost.
- (2) Õpetajad, kes on läbinud teede- ja sideministri 9. mai 2001. a määruse nr 47 kohase ja nimetatud määruse §-is 8 toodud mahus õpetaja koolituskursuse, peavad läbima käesoleva määruse 5. peatükis sätestatud täienduskoolituse enne 5 aasta möödumist nimetatud koolituse lõpetamisest. (4) Õpetaja, kes enne määruse jõustumist on töötanud liiklusteooria- ja sõiduõpetajana, peab omama vähemalt keskharidust.

Muutuv seadusandlus

- 2011. aasta 1. juulist kehtima hakkava uue Liiklusseaduse § 118 kehtestab nõuded mootorsõidukijuhi õpetajale.
- Pole enam eristust – liiklusteooria- ja sõiduõpetaja.
- Mootorsõidukijuhi õpetaja peab vastama **kvalifikatsiooniraamistiku 6. tasemele** esitatud nõuetele kutseseaduse tähenduses ning
- vastama mootorsõidukijuhi õpetaja **kvalifikatsiooninõuetele.**

§ 118. Mootorsõidukijuhi õpetajale esitatavad nõuded

- (1) Mootorsõidukijuhi õpetaja peab vastama järgmistele nõuetele:
  - _2) vastama kvalifikatsiooniraamistiku 6. tasemele esitatud nõuetele kutseseaduse tähenduses;
- **_4) vastama mootorsõidukijuhi õpetaja kvalifikatsiooninõuetele;**

TALLINNA ÜLIKOOL
Haapsalu Kolledž

TÄNAN TÄHELEPANU EEST!

TLÜ Haapsalu Kolledž, Lihula mnt. 12,
Haapsalu 90507; Tel: 472 0240;
e-post: kolledz@hk.tlu.ee; <http://www.hk.tlu.ee>